EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Závěrečná evaluační zpráva

Místní akční plán rozvoje vzdělávání III ORP Blansko

CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023078

21. 11. 2023, Sloup

Zpracovala: Mgr. Jitka Schovancová

Obsah

1. Manažerské shrnutí 3

2. Metodologie 4

3. Evaluační zjištění 6

Otázka č. 1 – Účelnost: posouzení dosažení cílů MAP a postupu v souladu s principy MAP 8

1.1. Do jaké míry se v našem území podařilo dosáhnout hlavního i dílčích cílů MAP? 9

1. 2. Co v dosažení těchto cílů bránilo, nebo jim naopak pomáhalo? 13

1. 3. Do jaké míry se dařilo postupovat v souladu s principy MAP? 14

Otázka č. 2 – Dopady: posouzení přínosů akčního plánování aktérům ve správním území ORP Blansko 15

2. 1. Co se změnilo díky akčnímu plánování v našem území? 15

2. 2. Co akční plánování přineslo jednotlivým aktérům v území? 17

2. 3. Co přinesla spolupráce s dalšími projekty k naplňování cílů MAP? 18

Otázka č. 3 – Udržitelnost: posouzení úrovně a kvality zajištění akčního plánování v budoucím období 20

3. 1. Jakým způsobem se v MAP bude pokračovat? 20

3. 2. Je plán udržitelnosti MAP realistický? 21

4. Doporučení 23

5. Přílohy 24

6. Seznam zkratek 25

1. Manažerské shrnutí

Evaluace místního akčního plánování je nedílnou součástí tohoto procesu. Cílem činnosti je celkové vyhodnocení dopadu místního akčního plánování v území SO ORP Blansko, který probíhal v rámci realizace projektů MAP, MAP II, případně MAP III. Proces vychází z Metodiky tvorby místních akčních plánů v oblasti vzdělávání – Postupy MAP III; konkrétně se jedná o aktivitu A2 Evaluace procesu místního akčního plánování.

Je hodnoceno období mezi lety 2014 až 2020 (respektive 2023). Pro evaluaci byla využita smíšená varianta. Metodologie se opírala o analýzu, kvalitní sběr dat a zapojení cílových skupin/klíčových aktérů.

Proces místního akčního plánovaní započal v roce 2016 projektem Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Blansko (MAP). Realizátorem tohoto projektu (stejně jako následujících) byla Místní akční skupina Moravský kras, z. s. se sídlem ve Sloupu. Tento projekt sloužil k navázání partnerství a vytvořil prostor pro diskusi s nastavením priorit a cílů vzdělávání v oblasti. Proces nebyl přerušen; následovaly projekty MAP II a MAP III. Místní akční plánování bylo finančně podpořeno z OP VVV.

Do současného projektu je zapojeno 57 subjektů (základních, mateřských škol, základních uměleckých škol).

Svou činností realizační tým naplňoval cíle projektu MAP III[1], které navazují na celý proces akčního plánování v oblasti:

> *Vytvoření stabilní platformy pro otevřenou komunikaci mezi všemi aktéry ve vzdělávání s cílem vytváření podmínek pro to, aby žáci dosahovali maximálních vzdělávacích úspěchů. Stabilní komunikační kanál povede k vyšší informovanosti rodičů a veřejnosti, snazšímu předávání dobré praxe mezi školami…*

Účastníky evaluačního procesu byli zástupci různých cílových skupin se vztahem ke vzdělávání v SO ORP Blansko, pro které byly připraveny různé evaluační metody. Pracovalo se také s dokumenty, které mají vztah k místnímu akčnímu plánování (SWOT analýzy, plány, strategický rámec a další).

Obavy aktérů z území z počátku procesu akčního plánování ztratily význam; ti začali chápat důležitost a přínos akčního plánování. Pozitivem celého procesu byla implementační část projektu MAP II. Bylo zrealizováno velké množství různých aktivit. Z výstupů je zřejmé, že za důležité jsou považovány diskuse a zamyšlení nad akčním plánováním ve vzdělávání, nad situací v území, pojmenování přínosů i překážek, ale také konkrétní aktivity pro jednotlivé aktéry v území. Přínosem je nastavení aktivit spolupráce (například formou setkávání pracovních skupin, kulatých stolů jednotlivých aktérů), ochota věnovat se různým tématům. Evaluace, a především také zjištěná očekávání aktérů, přinesly mimo jiné podklady pro nastavení implementačních aktivit pro další období 2024+ v rámci akčních plánů. Některé z těchto aktivit mají potenciál udržitelnosti v území, a to i za předpokladu absence následných projektů.

Přínosem je také vytipování lídrů z území pro různé oblasti ve vzdělávání, spolupráce s nimi a s dalšími odborníky. Důležitá je spolupráce aktérů v území nad obsahem Strategického rámce MAP, jeho

[1] Všechny cíle popsány v Žádosti o podporu

investiční části. Kladem je zjištění, že sledovaný proces místního akčního plánování probíhá v souladu s principy MAP. Překážkou do budoucna by mohla být nižší účast škol, rodičů, veřejnosti na některých aktivitách.

V území je plánováno pokračovat v procesu místního akčního plánování následným projektem. V případě realizace bude realizační tým projektu i další aktéři pracovat také s riziky a případnými problémy, které jsou výzvou do budoucna.

Je potřeba mít na mysli, že místní akční plánování ve vzdělávání není uzavřený proces. Je to produkt spolupráce partnerů v území, který by měl reagovat na měnící se místní i celostátní podmínky ve vzdělávání.

Z evaluačních zjištění v území vyplynulo několik doporučení, kterým by se proces místního akčního plánování měl věnovat v nadcházejícím období.

2. Metodologie

Projekt MAP III zahájil činnost 1. listopadu 2022. Byl stanoven proces realizace aktivity A2 Evaluace procesu místního akčního plánování. Pro evaluaci byla využita smíšená varianta; činnost evaluátora s podporou členů realizačního týmu. Bylo postupováno dle plánu evaluace a jeho jednotlivých bodů.

2.1. Cílové skupiny a proces evaluace

Do procesu evaluace bylo vybráno 5 cílových skupin; viz tabulka 1. Ty jsou popsány detailněji v úvodní evaluační zprávě. Realizace evaluačních aktivit probíhala v období leden až říjen roku 2023 (s výjimkou měsíců červenec, srpen).

Tabulka 1 - Označení cílových skupin

Označení	Cílová skupina
CS 1	Pedagogičtí pracovníci, včetně vedoucích pracovníků
CS 2	Pracovníci a dobrovolní pracovníci organizací působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže (NNO), pracovníci organizací působících ve vzdělávání
CS 3	Rodiče dětí a žáků, veřejnost
CS 4	Zaměstnanci veřejné správy a zřizovatelů škol působících ve vzdělávání
CS 5	Realizační tým MAP

Pro evaluaci byly využity různé aktivity se zaměřením na jednotlivé cílové skupiny; byl vytvořen jejich harmonogram vycházející z akčního plánu pro rok 2023. V procesu evaluace byly u jednotlivých cílových skupin zvoleny různé evaluační nástroje, probíhalo průběžné vyhodnocování získaných dat směřované k odpovědím na dané evaluační otázky, k posouzení procesu jako celku a k identifikaci doporučení.

Výstupy evaluačních šetření členů pracovních byly přiřazeny k odpovídajícím cílovým skupinám; většinou se jednalo o cílové skupiny CS 1, CS 2, případně CS 4.

Tabulka 2 zobrazuje počty zúčastněných osob z cílových skupin v dotazníkových šetřeních.

Tabulka 2 – Počet respondentů v dotazníkových šetřeních

Cílová skupina		**Rozdané**	**Odevzdané**	
		Počet	**Počet**	**%**
CS 1	Pedagogičtí pracovníci, včetně vedoucích pracovníků	**327**	**209**	**64**
CS 3	Rodiče dětí a žáků, veřejnost	**364**	**71**	**20**
CS 4	Zaměstnanci veřejné správy a zřizovatelů škol působících ve vzdělávání	**15**	**11**	**73**

Oslovené cílové skupiny CS 1 a CS 3 jsou dostatečně velké. Cílové skupině CS 4 měla být věnována větší pozornost v průběhu celého procesu. Odpovědi pedagogických pracovníků jsou přibližně z poloviny tvořeny respondenty z mateřských a z poloviny ze základních škol.

2.2. Metody v procesu evaluace

Pro evaluaci místního akčního plánování byly ve spolupráci evaluátora a členů realizačního týmu MAP využity různé metody a způsob jejich vyhodnocení.

Využité evaluační nástroje pro jednotlivé cílové skupiny:

Dotazníkové šetření bylo určeno pro jednotlivé cílové skupiny (pedagogičtí pracovníci, včetně pracovníků organizací působících ve vzdělávání, vedoucí pracovníci škol, veřejnost a rodiče dětí a žáků) a jejich vyhodnocení. Při sběru dat byly využity různé akce pořádané v rámci aktivit ročních akčních plánů, aktivit škol. Výsledky dotazníkových šetření byly zpracovány s ohledem na různé cílové skupiny. V dotaznících byly využívány otázky otevřené, polouzavřené i uzavřené.

Z uzavřených otázek s výběrem z odpovědí bylo zpracováno statistické vyhodnocení. Tento typ byl využit například při zjišťování „účelnosti“ místního akčního plánování.

Otevřené otázky byly využity ke zjišťování názoru na určitá témata, např. *„Jakých aktivit jste se zúčastnil, ve kterých by se mělo pokračovat?“*. Tento typ otázky byl tedy vhodně volen pro odpovědi na otázky týkající se „udržitelnosti“ a „dopadu“ místního akčního plánování.

Dotazníkové šetření bylo směřováno také na členy pracovních skupin, zástupce obcí/zřizovatele škol. Cílová skupina CS 3 (rodiče dětí a žáků, veřejnost) byla oslovena prostřednictvím vedoucích pracovníků některých mateřských a základních škol, při akcích pro veřejnost v SO ORP. Realizační tým využil při sběru dat také online dotazníkové šetření.

Respondenty otazníkových šetření byli zvoleni účastníci různých aktivit v roce 2023. Jednalo se například o:

- otevřená setkání pracovních skupin,
- neformální společná setkání PP různého zaměření,
- setkání vedoucích pracovníků základních a mateřských škol.

Součástí evaluačního procesu byly **individuální rozhovory** s vytipovanými zástupci některých cílových skupin – vytipování proběhlo po konzultaci evaluátora se členy realizačního týmu MAP III, kteří rozhovory vedli. Uskutečnilo se 15 rozhovorů; jednalo se o vedoucí pracovníky mateřských a základních škol, zástupce DDM a další. Rozhovory byly zaměřeny na odpovědi na všechny evaluační otázky. Byly také využity pro přípravu místních akčních plánů pro další období.

Focus Group – skupinový rozhovor byl využit v rámci rozhovorů evaluátora se členy realizačního týmu (i se členkou realizovaného MAP II). Shrnutí těchto rozhovorů bylo zaznamenáno. I když byla témata rozhovorů zaměřena na všechny dané evaluační otázky, byla rozlišována účast členů RT v jednotlivých projektech MAP. Volné, případně řízené diskuse se členy pracovních skupin se zúčastňovali členové realizačního týmu. K evaluaci procesu docházelo při všech jednáních pracovních skupin. Odpovědi se týkaly také návrhů na zlepšení stavu místního akčního plánování, přípravu dalšího období.

Byla využita také **interpretace agregovaných dat** (Desk Research) z dotazníkových šetření jednotlivých cílových skupin, jejich kvantitativní i kvalitativní analýza.

Jako podklady (zdroje dat) byly využity:

- Materiály projektu MAP, MAP II v SO ORP Blansko (projekt, strategický dokument, strategický rámec, evaluační zprávy a další)
- Dokument Postupy MAP III – Metodika tvorby místních akčních plánů v oblasti vzdělávání
- Evaluační dotazníková šetření a výstupy z nich (období roku 2023)
- Agregovaný popis potřeb škol MAP II pro ORP Blansko – verze pro ZŠ, pro MŠ - 2021
- Akční plány pro rok 2023, 2024 a 2025

Při zpracování evaluačních zjištění bylo pracováno se všemi výstupy uvedených metod.

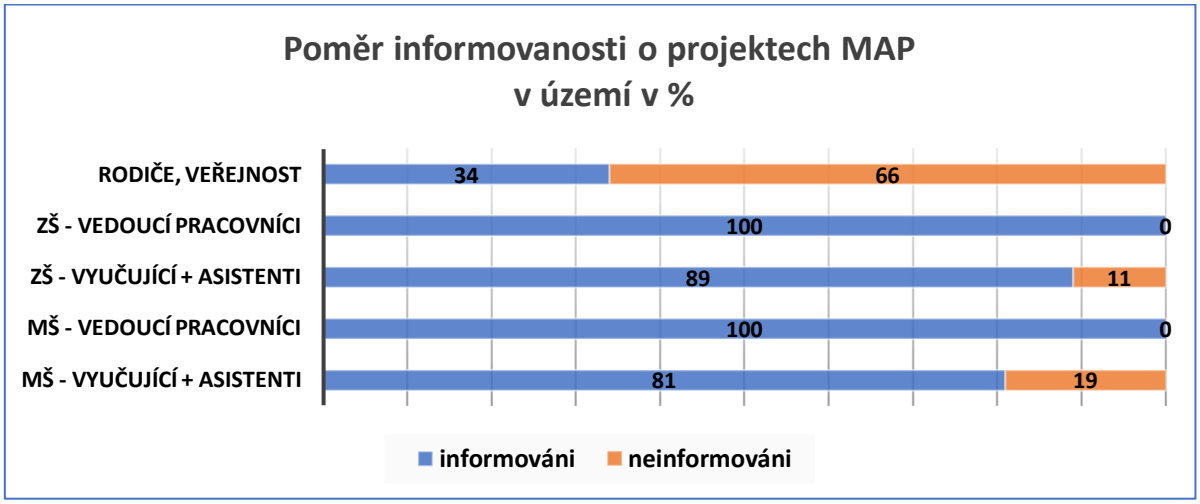
3. Evaluační zjištění

Cílem evaluace bylo vyhodnocení celého procesu místního akčního plánování ve vzdělávání, který v daném území probíhal v programovém období od října 2016 do listopadu 2023.
Evaluace jako celek vede k zodpovězení tří hlavních otázek stanovených Metodikou tvorby místních akčních plánů v oblasti vzdělávání – Postupy MAP III. Ty, doplněné podotázkami, sledují účelnost, dopady a udržitelnost procesu akčního plánování aktérů ve správním území ORP Blansko.

V průběhu celého evaluačního šetření byla respondentům pokládána otázka vztahující se k procesu místního akčního plánování v SO ORP Blansko:

„Zaznamenal jste, že se v území uskutečnily projekty zaměřené na akční plánování v oblasti vzdělávání (MAP)?“

Graf zobrazuje procentuální poměr odpovědí - informovanost o těchto projektech u jednotlivých cílových skupin.

Graf 1 – Poměr informovanosti o projektech v území

Z grafu vyplývá, že všichni dotázaní vedoucí pracovníci mateřských a základních škol byli o projektu informováni. Prostor pro zlepšení v informovanosti je u cílové skupiny rodiče dětí a žáků, veřejnost.

Jednotlivé použité metody a jejich výstupy směřovaly k získávání odpovědí na dané otázky. Podíl jednotlivých cílových skupin na tomto procesu zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 3 – Účast cílových skupin na výstupech pro jednotlivé evaluační otázky

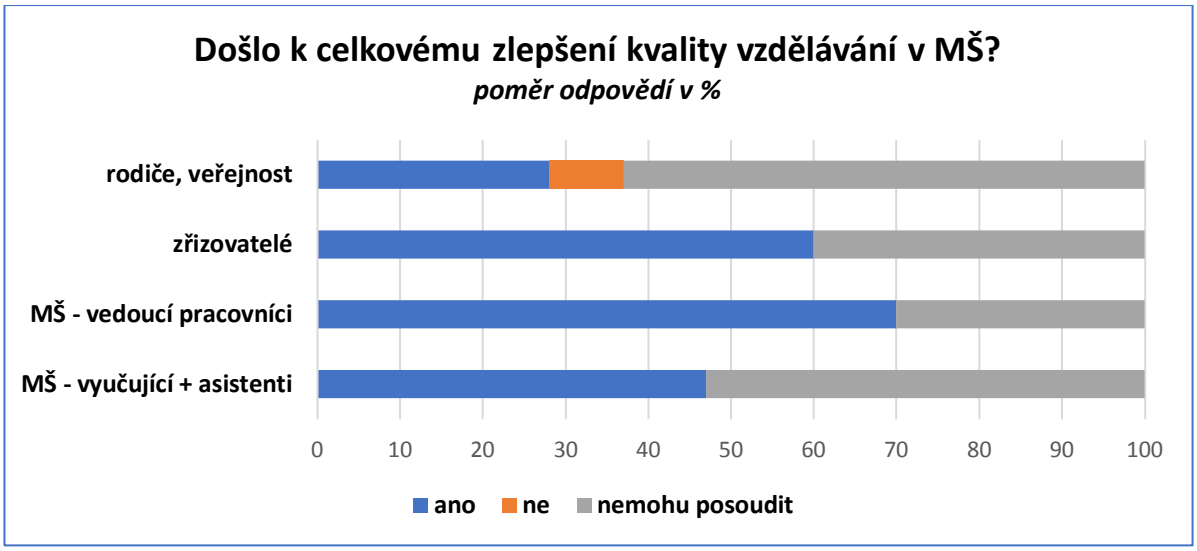
Evaluační otázky		Cílové skupiny				
		CS 1	CS 2	CS 3	CS4	CS 5
1. Účelnost	1.1. Do jaké míry se v našem území podařilo dosáhnout hlavního i dílčích cílů MAP?	×	×	×	×	×
	1.2. Co v dosažení těchto cílů bránilo, nebo jim naopak pomáhalo?	×	×			×
	1.3. Do jaké míry se dařilo postupovat v souladu s principy MAP?	×				×
2. Dopady	2.1. Co se změnilo díky akčnímu plánování v našem území?	×	×		×	×
	2.2. Co akční plánování přineslo jednotlivým aktérům v území?	×	×	×	×	×
	2.3. Co přinesla spolupráce s dalšími projekty k naplňování cílů MAP?	×	×			×
3. Udržitelnost	3.1. Jakým způsobem se v MAP bude pokračovat?	×	×		×	×
	3.2. Je plán udržitelnosti MAP realistický?	×	×			×

Další zjištění jsou v této kapitole uspořádána v souladu s jednotlivými evaluačními otázkami.

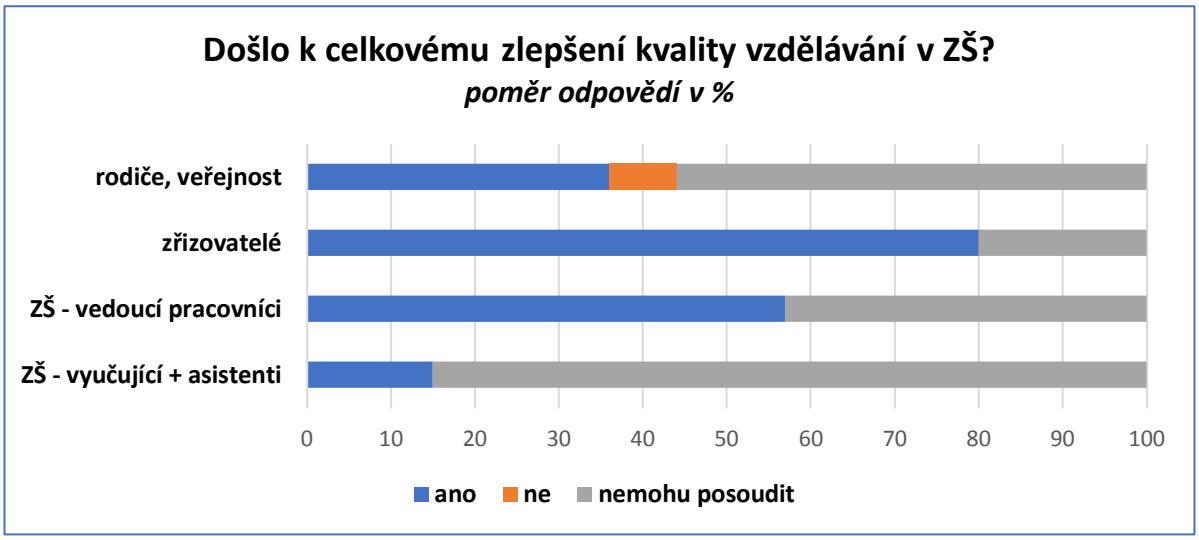
Otázka č. 1 – Účelnost: posouzení dosažení cílů MAP a postupu v souladu s principy MAP

Hlavním cílem místního akčního plánování je zlepšení kvality vzdělávání v základních a mateřských školách.

Jak hodnotily zlepšení situace v území za posledních 10 let v evaluačním šetření různé cílové skupiny ukazují následující grafy.

Graf 2 - Názor na kvalitu vzdělávání v MŠ

Graf 3 - Názor na kvalitu vzdělávání v ZŠ

Naplňování hlavního cíle je následně popsáno prostřednictvím dosahování dílčích cílů.

1.1. Do jaké míry se v našem území podařilo dosáhnout hlavního i dílčích cílů MAP?

1.1.1. Systémové zlepšení řízení mateřských a základních škol prostřednictvím začleňování dlouhodobého místního plánování jako nástroj ke kvalitnímu řízení škol

Projekt MAP byl zahájen v roce 2016 s cílem zpracovat a realizovat místní akční plán rozvoje vzdělávání a vytvořit partnerství škol a dalších vzdělávacích subjektů, rodičů pro společné řešení místně specifických problémů a potřeb škol.
Projekt MAP byl členkou realizačního týmu v roce 2017 zhodnocen následovně:
„Byla provedena analýza, sestaven a následně revidován strategický rámec, byl sestaven akční plán a zásobník potřebných aktivit, které byly následně schváleny radou města Blanska coby ORP a zřizovateli škol. Bylo vytvořeno a schváleno Memorandum, které je písemným vyjádřením ochoty ke spolupráci v rámci území. Tyto plánované výstupy se nám podařilo zrealizovat. Podařilo se oslovit a spolupracovat se všemi cílovými skupinami stanovenými v projektu, což považujeme za zásadní úspěch. Díky podpoře z MAP se podařilo zrealizovat celou řadu vzdělávacích aktivit, jimiž prošlo přes 330 osob. Ve finále byl výstupem Místní akční plán na školní rok 2017/2018 obsahující konkrétní aktivity škol a aktivity spolupráce včetně určení zdrojů a nastavení odpovědností, a popisem procesů vedoucích k udržení akčního plánování v rámci území.“

Projekt MAP II, jehož součástí byly také aktivity implementace, navázal na vytvořená partnerství, přinesl do území nové aktivity. Během realizace místního akčního plánování v období let 2020 a 2021 bylo nutné se vypořádat s novou, neznámou situací. Jednalo se o období pandemie covid-19, které s sebou přineslo řadu změn. Především pro školy, ale také pro realizační tým MAP, jehož snahou bylo udržet nastavený směr i ve změněných (online) podmínkách. I tak se podařilo propojit a zapojit další partnery v území a vzbudit u nich zájem o řešené téma. Důkazem je zájem dalších škol a neziskových organizací o zapojení do projektu.

Během realizace projektu MAP II se uskutečnila dvě dotazníková šetření – agregovaný popis potřeb škol na území, která nastínila současné problémy škol v SO ORP Blansko.

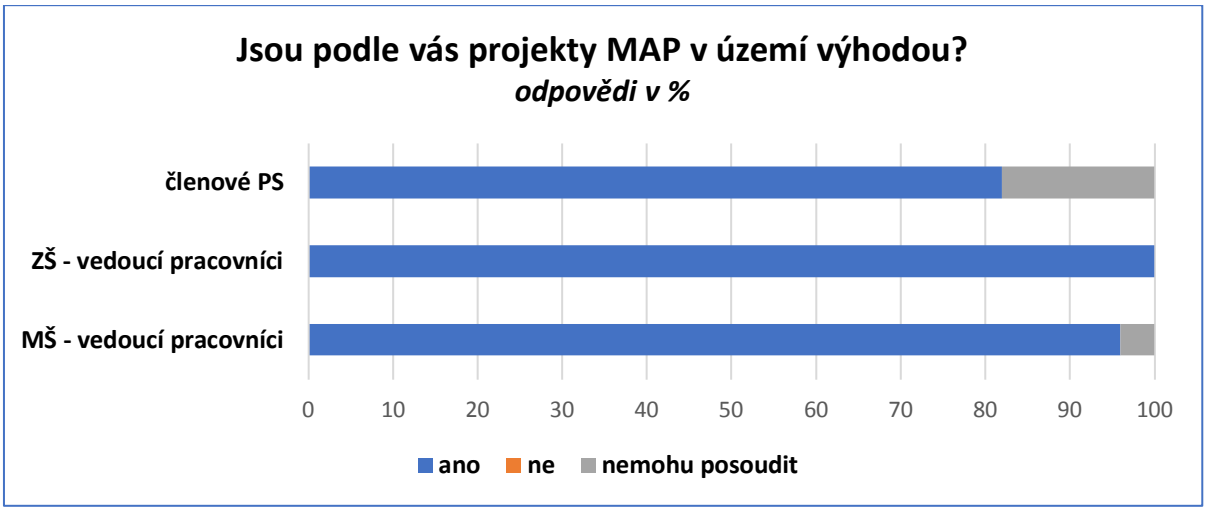
Navazující projekt MAP III (říjen 2022–listopad 2023) se snažil pracovat se všemi nastavenými systémy akčního plánování, s informacemi získanými z komunikace uvnitř území. Změny v obsazení realizačního týmu projektu se mohly zpočátku jevit jako nevýhoda pro proces. Ale není tomu tak, novému týmu se postupně podařilo navázat na již nastavenou spolupráci.

V průběhu realizace projektu MAP III se uskutečnily další aktivity podporující daný dílčí cíl. Uvádíme například:

- diskuse o možnostech financování škol,
- diskuse o aktivitách akčního plánování v rámci pracovních skupin,
- osobní komunikace členů realizačního týmu se zástupci jednotlivých škol,
- aktualizace investičních priorit ve strategickém rámci,
- setkání vedoucích pracovníků škol s cílem věnovat se kvalitě vzdělávání v MŠ, v ZŠ.

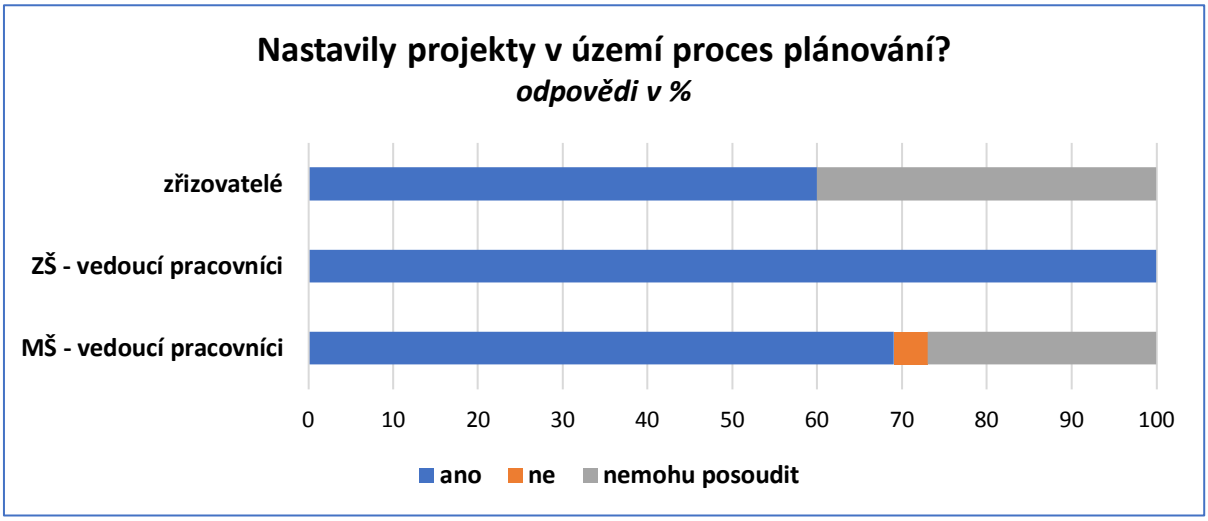
Následující grafy představují procentuální poměr odpovědí na jednotlivé evaluační otázky, týkající se procesu místního akčního plánování.

Otázka: Jsou podle vás projekty místního akčního plánování v období od roku 2016 pro aktéry vzdělávání v území výhodou?

Graf 4 – Názor na místní akční plánování v území

Otázka: Myslíte si, že tyto projekty nastavily v oblasti proces akčního (komunitního) plánování?

Graf 5 – Názor na nastavení procesu plánování v území

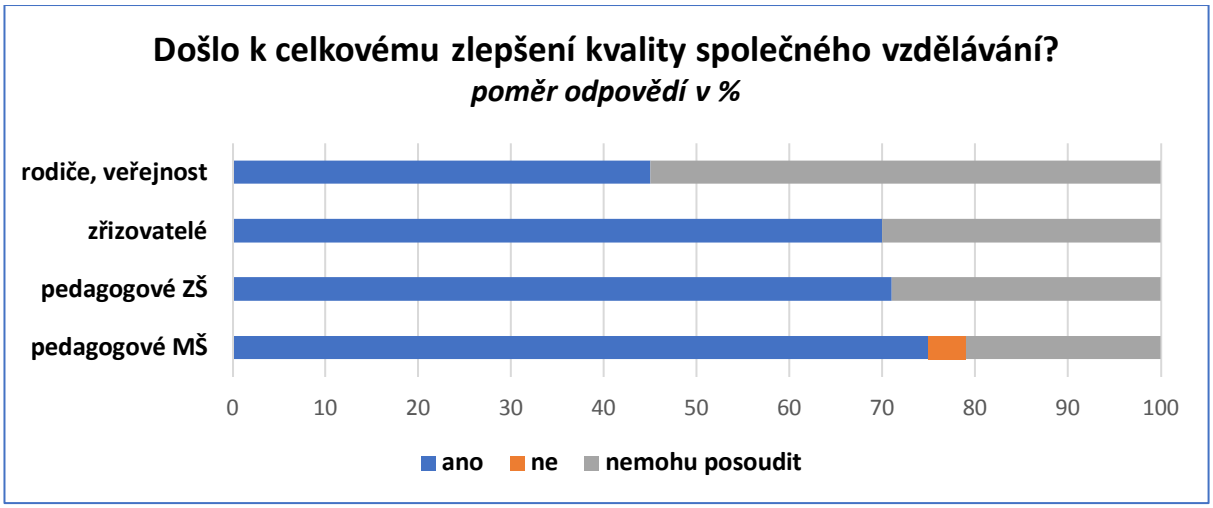
Z grafů vyplývá, že podle 93 % z celkového počtu všech respondentů je projekt MAP v území výhodou a podle 76 % respondentů projekty MAP nastavily v území proces plánování.

Přínosy místního akčního plánování jsou zřejmé a je vhodné v tomto procesu pokračovat. Tímto směrem se vyjadřovali téměř všichni oslovení vedoucí pracovníci škol základních i mateřských a zřizovatelé těchto škol.

1.1.2. Sdílení porozumění cíli: orientace na kvalitní inkluzivní (společné) vzdělávání

Společné vzdělávání zohledňuje různé vzdělávací potřeby žáků s cílem podpory jejich studijního potenciálu. Aspekty týkající se kvalitního společného vzdělávání byly diskutovány na jednání (i otevřených) pracovní skupiny pro rovné příležitosti.

Z evaluačního šetření vyplynulo, že došlo v posledních letech celkově v území ke zlepšení kvality postoje škol ke kvalitnímu společnému vzdělávání. Tj. vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími problémy, zdravotně postižených, nadaných, dětí cizinců.

Graf 6 - Názor na zlepšení kvality společného vzdělávání v území

Z grafu vyplývá, že 62 % respondentů je toho názoru, že v území došlo ke zlepšení kvality společného vzdělávání dětí a žáků.

V průběhu celého projektového období pracuje v území pracovní skupina pro rovné příležitosti, která se pravidelně setkává. Projekt MAP II přinesl v rámci přístupu k rovným příležitostem nový pohled do území, který je nadále v následném projektu rozvíjen. Byla navázána úzká spolupráce s Oblastní pedagogicko-psychologickou poradnou Vyškov, pracoviště Blansko. Vedoucí tohoto pracoviště je současně vedoucí pracovní skupiny pro rovné příležitosti a je velkým přínosem pro tuto oblast. Díky této spolupráci, díky akcím zaměřeným na určité skupiny s cílem přínosu nových poznatků, informací, sdílení zkušeností byl v území nastaven velmi kvalitní proces orientovaný právě na vzdělávání žáků s různými vzdělávacími potřebami.

V průběhu projektu MAP III došlo také k rozvoji spolupráce v této oblasti s MAP Boskovice při kooperaci v organizaci některých aktivit (např. setkání asistentek). Spolupráce vychází z logického základu – oba správní obvody spadají do jednoho celku, bývalého okresu Blansko.

1.1.3. Zavádění řešení pro snižování nerovností ve vzdělávání uvnitř škol a v území

Podle analytické zprávy PAQ Research území SO ORP Blansko patří k územím s nízkými problémy destabilizující chudoby, která má silnou souvislost se vzdělávací neúspěšností. K aspektům tohoto hodnocení se řadí bytová nouze, exekuce rodičů, děti žijící ve vyloučených lokalitách. Vzdělávací neúspěšnost je v území velmi nízká – sledovanými atributy je propadání žáků v základní škole, absence a nedokončování základního vzdělávání. Více informací poskytuje celková analýza území.[2]

Aspekty týkající se kvalitního společného vzdělávání, tedy i zavádění řešení pro snižování nerovností, byly diskutovány na jednání pracovní skupiny pro rovné příležitosti i na setkání různých pedagogických skupin.

Šetření na školách v roce 2021 bylo mimo jiné věnováno oblasti rovných příležitostí ve vzdělávání, kterého se zúčastnilo 25 mateřských a 18 základních škol. Sledovány byly různé aspekty v území. U mateřských škol se jednalo například o zameškané hodiny (omluvené i neomluvené) u povinné předškolní docházky, o finanční náklady rodin na dítě v mateřských školách, finanční dostupnost školního stravování pro děti ze sociálně znevýhodněných rodin, spolupráci škol s OSPOD. Základní školy byly dotazovány například na průměrné počty omluvených a neomluvených hodin u žáků, odchod žáků na víceletá gymnázia, ukončování školní docházky, náklady pro rodiče, spolupráci s OSPOD. Speciální pozornost v obou typech škol byla věnována počtu dětí s podpůrnými opatřeními a jejich výuce, počtu dětí – cizinců i mimořádně nadaných dětí. Realizační tým a členové pracovní skupiny získali informace o spolupracujících subjektech (PPP, SPC, logoped), aktivitách před školní docházkou i o personálním zabezpečení péče o děti se speciálně vzdělávacími problémy. Všechny údaje měly vypovídající hodnotu o stavu v území. Jedná se ale o údaje proměnlivé v čase/v období jednotlivých školních let.

Šetření se nevěnovalo situaci s výukou při pandemii covid-19 a s faktorem, který negativně ovlivnil podobu i kvalitu společného vzdělávání, tedy s uzavřením škol a online výukou. V současné době není již tato problematika řešena.

Z šetření vyplynulo, že z oslovených základních škol mělo 11 k dispozici školního speciálního pedagoga, většinou na 5 dní v týdnu na poloviční úvazek. Speciální pedagog byl financován v rámci projektu MAP II nebo ze šablonových projektů. Školního psychologa mělo dispozici 5 škol, většinou na poloviční úvazek. Školní psycholog byl často financován ze šablonových projektů. Na školách pracovali také školní asistenti/asistenti pedagoga.

Výsledky dotazníkového šetření sloužily jako podklad pro pracovní skupinu rovné příležitosti v období projektů MAP II i MAP III.

V období projektu MAP II poskytoval podporu šesti školám na pravidelné bázi sdílený speciální pedagog. Dalším školám poskytoval jednorázové konzultace v souvislosti s problematikou inkluze a zřízení školního poradenského pracoviště.

Pracovní skupina pro rovné příležitosti (povinná aktivita všech tří projektů místního akčního plánování) během své činnosti zaměřila jednání na řešení situace společného vzdělávání, ale také na přípravu

[2] Analýza je dostupná na webu https://www.paqresearch.cz/

aktivit pro různé cílové skupiny. Zájem o aktivity byl vždy velký a jejich kladné hodnocení se objevuje ve velkém množství odpovědí v evaluačním dotazníkovém šetření. Jednalo se například o:

- opakovaná setkávání asistentů pedagoga s různou tématikou,
- workshopy s různou tématikou, např. nadané dítě, dítě a emoce, atmosféra vztahů a klima ve škole,
- kulatý stůl s různými aktéry, např. setkání poradenských pracovníků.

Uskutečnila se také konference pro rovné příležitosti na téma Cizinci na školách (MAP II).

Jak již bylo zmíněno, velkým přínosem pro tuto oblast je spolupráce s Oblastní pedagogicko-psychologickou poradnou Vyškov, pracoviště Blansko, a s její vedoucí (členky PS pro rovné příležitosti).

Aktivitou MAP II s přesahem do období projektu následného jsou činnosti spojené s metodickou pomůckou Klokanův kufr – souborem didaktických pomůcek určených pro mateřské školy k pedagogické diagnostice předškolních dětí. Součástí byly také workshopy pro začátečníky i pro pokročilé věnující se práci s touto pomůckou. Ty se uskutečnily na základě zájmu pedagogů v období obou projektů.

Pro úplnost uvádíme citaci z některých dotazníků:
Otázka: Jaká nová aktivita byla na základě poznatků z akce MAP s dětmi ve vaší MŠ/ZŠ realizována?

- *Diagnostika předškolních dětí na základě školení, práce s pomůckou Klokanův kufr*
- *Aktivity Malé technické univerzity*
- V*yužíváme pomůcky získané z „Mozkoherny" projektu MAP I, využívám informací ze setkání*

Některé ze škol v území využívají pro podporu společného vzdělávání také další projekty, které tuto možnost nabízí (např. šablonové projekty, Doučování žáků škol – Národní plán obnovy).

Všechny uvedené aktivity připravované v rámci činnosti pracovní skupiny pro rovné příležitosti, v rámci spolupráce škol přinášejí účastníkům projektu kromě nových informací také možnost sdílení zkušeností a nabízí řešení pro snižování nerovností ve vzdělávání uvnitř škol a v území.

1. 2. Co v dosažení těchto cílů bránilo, nebo jim naopak pomáhalo?

Proces místního akčního plánovaní započal v roce 2016. Obavy aktérů z počátku procesu akčního plánování ztratily postupně význam; byl pochopen přínos akčního plánování. Pozitivem celého procesu byla implementační část projektu MAP II. Bylo zrealizováno velké množství různých aktivit.

V průběhu realizace projektů ve sledovaném období došlo několikrát ke změně v obsazení realizačního týmu. Změna nastala také v obsazení pozice vedoucího projektu – pracovní poměr ukončila Ing. K. Kučerová, ve vedení projektu ji v průběhu MAP II vystřídala Mgr. H. Tomanová, která je také ve vedení projektu MAP III. Proces místního akčního plánování tyto změny jako celek nenarušily. Každá změna ale přinesla nastupujícím členům zcela nový obsah práce, poznatky, úkoly, se kterými se museli seznamovat a realizační tým jako se celek musel s touto situací vyrovnat.

Z rozhovoru evaluátora se současným realizačním týmem vyplynulo, že toto úvodní období bylo pro každého z nich velmi obtížné a plné nečekaných výzev. Při seznamováním se s územím jim pomáhala osobní setkání s jednotlivými aktéry, neformální setkání se zástupci ostatních MAPů v Jihomoravském kraji, případně (a to velkou měrou) pomoc členů realizačního týmu MAP Boskovice.
Postupně se podařilo navázat spolupráci nejen se základními školami, ale také se zástupci DDM Blansko i s dalšími aktéry ve vzdělávání. Realizační tým je si vědom toho, že pokračování nastaveného procesu je nutnou podmínkou rozvoje MAP v území.

Hrozbou ovlivňující druhou polovinu projektu MAP II byla pandemie covid-19. Tento neočekávaný dopad vnesl do místního akčního plánování a spolupráce v území novou situaci, nové výzvy. Jako příležitost pro všechny cílové skupiny byl rychlý rozvoj využívání IT techniky (nejen ve školách, ale také při komunikaci jednotlivých aktérů, při organizování akcí). Jako celek je zvládnutí této nové situace hodnoceno kladně. Negativním důsledkem byla nemožnost realizace některých prezenčních aktivit pro děti i pedagogy, změny v akčním plánu, nižší účast pedagogů na online seminářích ve srovnání s prezenčními.

Další situací, neočekávanou, na kterou bylo nutné v rámci vzdělávání reagovat, byl příchod ukrajinských dětí do mateřských a žáků do základních škol. Počty těchto žáků se v průběhu sledovaného období mění a školy řeší situaci průběžně.

Ve sledovaném období bylo pracováno se SWOT analýzami vytvořenými v MAP pro prioritní oblasti řešené v území. K aktivitám v následných projektech patřila aktualizace těchto analýz v pracovních skupinách. Ukázalo se, že dochází ke změnám v území; byly ponechány stále platné silné stránky, některé slabé stránky byly vyřešeny, z některých se staly hrozby – další byly identifikovány. S aktualizovanými SWOT analýzami pro čtenářskou (pre)gramotnost, matematickou (pre)gramotnost a inkluzní vzdělávání bylo i nadále pracováno v jednotlivých klíčových aktivitách projektu.[3]

1. 3. Do jaké míry se dařilo postupovat v souladu s principy MAP?

Zhodnocení této otázky vychází z celého procesu místního akčního plánování, který byl postaven na základních principech.

Princip spolupráce byl uplatňován v celém procesu místního akčního plánování, tedy v období všech tří projektů. Vycházel z rámce komunikace mezi jednotlivými aktéry nastaveného v projektu MAP. Viditelný byl zejména v procesu setkávání pracovních skupin. Některé z nich byly organizovány jako společné – tedy pro více oborových skupin, jiné jako otevřené; v případě zájmu o téma se setkání mohli zúčastnit další zájemci – nečlenové.

Spolupráce byla také nastavena pro různé cílové skupiny, pro různé profesní skupiny – např. pro vedoucí pracovníky mateřských i základních škol, vychovatelky školních družin, asistentky. Dle vyjádření realizačního týmu se v počátcích procesu nepodařilo navázat kvalitní spolupráci

[3] Viz dokument Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Blansko III – kapitola 3.3 Východiska pro strategickou část – str. 43

s některými subjekty v území (např. neziskovými organizacemi, středními školami, knihovnami). Postupně ale došlo ke změnám – spolupráce s dalšími aktéry ve vzdělávání byla navázána.

Princip zapojení dotčené veřejnosti do plánovacích procesů byl respektován a realizován. Vycházel i z komunikačního plánu. Přístup k informacím pro veřejnost zajišťovaly webové stránky realizátora projektu, webové stránky projektu (vzdelavaniblanensko.cz) a facebookový profil realizátora projektu. Mateřským a základním školám byly zasílány informace o aktivitách. S tímto principem souvisí také **princip otevřenosti**. Uvedená komunikace s cílovými skupinami zahrnovala informace o aktivitách, akcích, ale také o projektových výstupech. V oblasti komunikace s jednotlivými cílovými skupinami, s informováním veřejnosti na webu projektu i případně ve využívání dalším informačních kanálů je prostor pro zlepšování.

Princip SMART ovlivňoval proces celého období (2016 až 2023). Byl kladen důraz na popis cílů a realizaci aktivit vztahujících se k území. Měřitelnost byla zajištěna plněním indikátorů. Realizace aktivit projektů byla diskutována předem se členy pracovních skupin, organizační struktura vyplývala ze zadání projektu. Projekty vycházely z reálných potřeb území; této situaci bylo také přizpůsobeno financování. Termíny setkání, aktivit, tvorby strategických dokumentů byly vždy připravovány předem, aktéři o nich byli informováni s předstihem.

Partnerství se v procesu rozvíjelo postupně. Z evaluačních zpráv z jednotlivých období vyplývá, že dostávalo svou zamýšlenou podobu obtížněji. Postupně docházelo k zapojení zástupců obcí/zřizovatelů nejen do aktualizace plánovaných investic ve strategickém rámci, ale také k další komunikaci nad dokumenty, k účasti na aktivitách. Realizační tým MAP vnímá spolupráci ze strany zřizovatelů jako podporu spolupráce na linii MAS – školy – MAP. Zástupci zřizovatelů jsou také členy řídícího výboru. Veškerá činnost organizovaná v rámci místního akčního plánování je založena na **dohodě**.

Princip udržitelnosti je při přípravách aktivit jednotlivých akčních plánů velmi důležitý. Plánovány jsou aktivity, jejichž udržitelnost není závislá na nereálných aspektech. Princip udržitelnosti byl dodržován v projektu MAPII, MAP III a je plánováno jeho dodržování také v následujícím období.

Z celého procesu místního akčního plánování a jeho evaluace vyplývá, že principy byly po celou dobu naplňovány a přispěly tak k dosažení cílů MAP.

Otázka č. 2 – Dopady: posouzení přínosů akčního plánování aktérům ve správním území ORP Blansko

2. 1. Co se změnilo díky akčnímu plánování v našem území?

Proces akčního plánování nastavený v období prvního projektu MAP a projekty následné přinesly do území řadu pozitivních změn. Hlavním přínosem je navázání spolupráce v území mezi různými poskytovateli vzdělávání.

Aktéři ve vzdělávání se setkávali v rámci aktivit různého charakteru.

Obsazení pracovních skupin přispělo k naplnění cílů projektu. Členy pracovních skupiny byli odborníci ze škol a jiných organizací, např. z knihoven, muzea nebo pedagogicko-psychologické poradny; zapojeni byli na základě dobrovolnosti a odbornosti. Výborně pracovaly skupiny pro čtenářskou gramotnost a rovné příležitosti, a to díky aktivitě jejich vedoucích. V období MAP II se podařilo zajistit fungování pracovní skupiny „regionální identita“, která vznikla s cílem rozvinout spolupráci mezi regionálním Muzeem Blanenska a místními školami. Výstupem činnosti pracovní skupiny je vytvoření regionální učebnice, její přírodovědné části.

K dalším osvědčeným, v území cílovými skupinami dobře přijímaným aktivitám, patřily vzdělávací akce, workshopy, semináře pro pedagogické pracovníky. Ty byly přínosem pro dané cílové skupiny – viz otázka 2. 2. Také realizační tým považuje setkávání některých cílových skupin za velký úspěch a pozitivum. V rámci těchto aktivit, například se jednalo o setkání asistentek MŠ a ZŠ, setkávání vedoucích pracovníků škol, docházelo ke sdílení zkušeností, řešení problémů v území, pojmenování potřeb. Přínosem je také zvyšování odborné kvalifikace účastníků těchto aktivit.

Prostřednictvím aktivit implementace v rámci projektu MAP II se v území uskutečnilo velké množství aktivit zaměřených na cílovou skupinu děti a žáci.

Pozitivní změnou (přínosem pro území) je vytipování lídrů z území pro různé oblasti vzdělávání a spolupráce s nimi. Jejich seznam byl zveřejněn na webu projektu.

Pravidelná setkávání přinesla také další změnu, a to postoj k jednotlivým dokumentům místního akčního plánování. Prostřednictvím činnosti pracovních skupin probíhala diskuse nad aktivitami a rozvojem kompetencí v různých oblastech vzdělávání dětí a žáků (např. rozvoj matematické, čtenářské gramotnosti, předškolního vzdělávání, společného vzdělávání). Tato pravidelná setkávání by v území bez MAP neprobíhala, případně jen v omezeném rozsahu. Bez přispění aktivit MAP by také neprobíhalo připomínkování dokumentů obsahující vize, cíle, plány ve vzdělávání v území.

V rámci území působí Regionální sdružení základních škol CIRSIUM s přesahem do dalších správních obvodů. Organizuje společné aktivity určené školám, pedagogům, žákům. V rámci implementace byly tyto aktivity podporovány. Došlo k navázání spolupráce členů RT s tímto sdružením, k podpoře společných aktivit škol.

V rámci aktivit MAP byl vytvořen seznam investičních záměrů v oblasti předškolního a základního vzdělávání, se kterým je průběžně v celém období pracováno a dochází k aktualizaci záměrů. Přehledná identifikace potřeb, a tak podpořená spolupráce se zřizovateli škol, patří ke změně podpořené činností místního akčního plánování v území.

Období projektu MAP III a s tím související částečné změny v obsazení realizačního týmu přinesly novinku (změnu), která se týkala nastavení spolupráce s MAP Boskovice. Projevila se nejen spoluprací členů realizačního týmu (podpora znalostních kapacit nových členů v SO ORP Blansko), ale také kooperací při organizaci některých aktivit (např. setkání vedoucích pracovníků). Spolupráce vychází z logického základu – oba správní obvody spadají do jednoho celku, bývalého správního celku okres Blansko.

S procesem místního akčního plánování přichází do území také větší informovanost o školství v regionu, o různých aktivitách. I když změna k lepšímu oproti počátku procesu místního akčního plánování nastala, stále existuje prostor ke zlepšení.

2. 2. Co akční plánování přineslo jednotlivým aktérům v území?

Přínosy a změny popsané v otázce 2.1. je možné řešit z pohledu jednotlivých aktérů, z jejich konkrétních odpovědí v evaluačním šetření.

Při hodnocení přínosu pro CS 1 (**pedagogičtí pracovníci, včetně vedoucích pracovníků**) je možné také využít model – uskutečněná aktivita/sada aktivit a přínos pro jednotlivé cílové skupiny. V tomto případě se bude jednat především o aktivity projektu MAP II, jehož součástí byly aktivity implementace. Výčet by mohl být velmi obsáhlý. Pro příklad uvádíme:

- Programy zaměřené na EVVO a polytechniku – šlo o jednu z nejvyužívanějších aktivit v projektu MAP II, a to jak mateřskými, tak základními školami. Oblíbené byly aktivity Malé technické univerzity nebo vzdělávací programy na Lipce (školské zařízení pro enviromentální vzdělání).
    - Přínos v projektu pro následující cílové skupiny: pedagogičtí pracovníci (včetně vedoucích pracovníků), děti a žáci – včetně jejich rodičů.
- Velký zájem byl o metodickou pomůcku Klokanův kufr – soubor didaktických pomůcek určených pro mateřské školy k pedagogické diagnostice předškolních dětí. Součástí byly také workshopy pro začátečníky i pro pokročilé věnující se práci s touto pomůckou. Ty se uskutečnily na základě zájmu pedagogů.
    - Přínos v projektu pro následující cílové skupiny: pedagogičtí pracovníci (včetně vedoucích pracovníků). Z evaluačních dotazníků vyplývá velký přínos této pomůcky/aktivity pro jednotlivé pedagogy/mateřské školy.

Pro úplnost uvádíme citaci z evaluačních dotazníků – příklady odpovědí na otázku *„Jaká nová aktivita z akce MAP byla s dětmi realizována u vás ve školce/škole?“*

- *Prožitkové učení v přírodě, výlet do Moravského krasu*
- *Beseda s ilustrátorem*
- *Stezka šneka Krasíka*
- *Výukové programy*
- *Využití Klokanova kufru pro diagnostiku*
- *Aktivity do třídnických hodin*
- *Hodiny anglického jazyka s rodilým mluvčím*
- *Práce s regionální učebnicí*

Shrnující komentář pro přínos projektu pro CS 1 (pedagogičtí pracovníci, včetně vedoucích pracovníků):

Přínosem procesu MAP bylo:

- seznámení s novými metodami, pomůckami,
- rozšíření možnosti pro osobní rozvoj, příklady dobré praxe pro práci,
- nové znalosti do výuky, zajímavé informace z různých oborů,
- spolupráce s jinými školami a sdílení zkušeností,
- zapojení do konkrétních aktivit (osobně, s dětmi/žáky),
- podpora asistentů na školách.

V průběhu MAP byly vydefinovány aktivity implementace, které se ukázaly jako přínosné pro **děti v mateřských školách a žáky škol základních**. O jejich přínosu svědčí zájem pedagogů o jejich zařazení do následného projektu (např. aktivity Malé technické univerzity, projekty pro předškoláky v Domě přírody Moravského krasu, lesní pedagogika, besedy se spisovateli a dalšími zajímavými osobnostmi, soutěže pro žáky různého charakteru).

Přínos pro CS **rodiče** je spatřován přeneseně přes jejich děti v mateřských a základních školách. V rámci projektu MAP II byly aktivity pro rodiče organizovány pod aktivitou KA 2.14 Podpora znalostních kapacit, workshopy s rodiči. I přesto povědomí rodičů/veřejnosti o projektech místního akčního plánování v území není velké (pouze přibližně jedna třetina respondentů z řad rodičů odpověděla v evaluačním šetření, že zaznamenala tyto projekty). Je potřeba se na tuto skupinu zaměřit v následném projektu, aby bylo možné hodnotit přínos. Aktéři dotazníkového šetření z této cílové skupiny spíše uváděli svá očekávání.

Příjemce podpory z projektu MAP, tedy **MAS Moravský kras, z.s**., získal nové zkušenosti s administrací projektu, který se věnuje vzdělávání a spolupráci subjektů v této oblasti, s řízením projektu. Což lze považovat za přínos. Bohužel administrace a řízení projektu bylo doprovázeno také negativy, mezi které lze řadit nárůst povinné administrativní zátěže, změny v povinných aktivitách v jednotlivých projektech ze strany ŘO. Práci realizačního týmu jako celku také zatěžovaly změny v jeho obsazení.

2. 3. Co přinesla spolupráce s dalšími projekty k naplňování cílů MAP?

Další projekty realizované základními i mateřskými školami přinesly mnoho pozitivního, jak pro jednotlivé školy, tak pro naplňování cílů MAP v území. Vedoucí pracovníci škol uvádí jako přínosy například zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu, získání finančních prostředků pro zkvalitnění prostředí pro individuální práci s dětmi ve školkách, pro inovativní vzdělávání žáků, zlepšení materiálního vybavení, a s tím související nové výukové možnosti ve školách základních.

V období od roku 2016 byly na školách (základních i mateřských) realizovány šablonové projekty. Jednalo se o projekty Šablony, Šablony II a III. Některé školy v roce 2023 již zažádaly také o podporu z projektu OP JAK Šablony I. Základní i mateřské školy využívaly jak šablony personální podpory, tak šablony pro osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání, pro inovativní vzdělávání dětí a žáků, i zájmového vzdělávání a spolupráci s rodiči. Účast v těchto projektech přináší školám možnost doplnění pedagogického sboru, možnost organizace aktivit. Proto přínosy pro jednotlivé školy jsou neoddiskutovatelné – vedoucí pracovníci škol uvádějí jako pozitivum například také financování projektových dnů na školách, vzdělávání pedagogických pracovníků, podporu činnosti speciálního pedagoga na škole, zkvalitnění práce s dětmi se speciálními vzdělávacími problémy.

Školy se v průběhu sledovaného období zapojovaly do dalších projektů s přesahem do aktivit místního akčního plánování. Do projektů se zapojují jak školy úplné, tak malotřídní. Jednalo se například o projekty:

- Doučování žáků škol – Národní plán obnovy,
- Digitalizujeme školu – Národní plán obnovy,
- Prevence digitální propasti – Národní plán obnovy,

- Erasmus+,
- Mléko do škol, Obědy pro děti a další.

Školy využívají další finanční zdroje, například pro renovaci škol, zařazení ekologických témat do výuky, podporu uplatnění rodičů na trhu práce.

Do projektů se zapojují také další vzdělávací organizace v oblasti, například Dům dětí a mládeže Blansko. Místní akční skupina Moravský kras realizuje společně s partnery projekt Podpora komunitního života a potřebných služeb na území MAS. K aktivitám projektu patří také podpora rodiny potýkající se s psychickými problémy, komunitní venkovské tábory.

Projekt Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO) nabízel inspiraci, informace a zkušenosti učitelům různého zaměření, vedoucím pracovníkům škol. Například ZŠ Jedovnice se zapojila do vybraných aktivit tohoto projektu, jednotliví pedagogové školy se zapojili do činností kabinetů. Škola byla rovněž vybrána k pokusnému ověřování metod výuky na 2. stupni ZŠ s názvem „Proměny výuky dějin 20. století na českých základních školách“, které realizovalo MŠMT ČR.

Do projektu SYPO byli zapojeni také další zástupci škol z území – Mateřská škola Blansko, Údolní 8 měla svého zástupce v kabinetu „Předškolní a prvostupňové vzdělávání“.

I když jsou projekty, kterých se aktéři zúčastňují, cílené na jednotlivé vzdělávací subjekty, mohou mít vliv i na ostatní v území (například sdílení a přenos zkušeností, informací).

Projektová manažerka MAP i další členové realizačního týmu se pravidelně účastnili informačních setkání v rámci projektů:

- IPs Strategické řízení a plánování ve školách a v území – jedná se o projekt, který se soustředil na mateřské a základní školy s potenciálem rozvoje v oblasti strategického řízení a plánování (2016–2022)
- Projekt Implementace KAP Jihomoravského kraje II (1. 9. 2020–31. 8. 2023)

Členové realizačního týmu zprostředkovávali školám informace o aktivitách těchto projektů v rozsahu, který byl realizátory projektů umožněn.

V období do 30. 11. 2028, v průběhu projektu Podpora kurikulární práce škol, je v rámci místního akčního plánování počítáno se spoluprací s realizátorem projektu (NPI ČR) i s realizátory sousedních místních akčních plánů. Cílem bude přispět k naplnění Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, jejímž cílem je „modernizovat vzdělávání tak, aby děti i dospělí obstáli v dynamickém a neustále se měnícím světě 21. století“. O všech těchto jednáních bude realizační tým informovat aktéry v území. V současné době jsou připravována společná jednání na krajské úrovni.

Otázka č. 3 – Udržitelnost: posouzení úrovně a kvality zajištění akčního plánování v budoucím období

3. 1. Jakým způsobem se v MAP bude pokračovat?

Proces místního akčního plánování byl nastaven v území v roce 2016. Následné projekty se snažily dále rozvíjet spolupráci mezi aktéry vzdělávání. Projekt MAP III, současný projekt, bude ukončen k 30. 11. 2023. V území je plánováno pokračování v realizaci podpory společného plánování a spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů ve vzdělávání. Místní akční skupina (MAS) Moravský kras podala v říjnu 2023 žádost o projekt následný do výzvy Akční plánování v území – MAP z operačního programu Jan Amos Komenský. Je počítáno se zahájením projektu k 1. 12. 2023. Jedná se o projekt dvouletý, jehož obsahem budou také aktivity implementace. Obsah žádosti byl připravován v součinnosti s pracovními skupinami současného projektu. Aktivity implementace vycházejí z potřeb jednotlivých cílových skupin v území; byly využity také výstupy evaluačního šetření.

Realizační tým případného následného projektu bude připravovat aktivity v souladu s odsouhlasenými akčními plány 2024, 2025[4] a s přínosem pro jednotlivé cílové skupiny. Z evaluačních šetření vedoucích pracovníků základních a mateřských škol vyplynul zájem o účast v následném projektu, evaluační dotazníky potvrdily zájem pedagogů o připravované aktivity. Výčet aktivit je poměrně rozsáhlý a byl jedním z pokladů pro přípravu aktivit implementace v následném projektu.

Je však nutné v následném období při organizaci aktivit vzít na zřetel uvedená rizika místního akčního plánování, neopomíjet motivaci jednotlivých cílových skupin a především propagaci v území.

V případě zamítnutí žádosti řídícím orgánem dojde k opětovnému vyhodnocení situace ve vzdělávání a jednotlivých akčních plánů relevantními aktéry. Některé aktivity s přínosem pro aktéry budou mít potenciál v území i nadále – financované mohou být pomocí místních zdrojů, případně pomocí podpory jiných projektů. Bude tedy nutné tyto aktivity případně identifikovat a připravit plán jejich dalšího plánování a rozvoje. Na setkání aktérů v území by pak také mělo dojít ke zhodnocení situace vzhledem k těm činnostem, ve kterých nebude možné pokračovat. Také bude nutné řešit, jakým způsobem bude nahrazena jejich absence, případně přínos pro vzdělávání v území.

V průběhu sledovaného období se ukázalo několik aktivit, které by chtěli jednotliví aktéři v území zachovat i při absenci následného projektu. Stejný výstup mají také dotazníková šetření.

Z evaluačního šetření mateřských škol vyplynuly následující aktivity:

- vzdělávání pedagogů a asistentů mateřských škol na různá témata,
- spolupráce s ostatními subjekty v území, sdílení zkušeností a dobré praxe mezi školkami,
- aktivity pro děti zaměřené na různé oblasti (logické myšlení, lesní pedagogika, preventivní programy o zdraví s pohybem, seznamování s místními tradicemi),
- digitalizace, Malá technická univerzita,
- Krasíkovo království,

[4] Aktivity akčního plánu pro rok 2024 jsou součástí přílohy č. 1

- aktivity zaměřené na území, ve kterém žijeme (seznamování s místními tradicemi, projekty pro předškoláky v Domě přírody v Moravském krasu),
- aktivity podpory ze strany PPP a SPU,
- pomoc při čerpání dotací pro organizace a další.

Náměty ze šetření v rámci základních škol:

- dlouhodobé vzdělávání pedagogů,
- spolupráce mezi školami, pedagogy,
- programy prevence pro žáky,
- aktivity škol sdružení CIRSIUM,
- inovativní formy vzdělávání pro žáky, zejména v oblasti EVVO,
- vzdělávání rodičů.

U většiny aktivit se ale nejedná o aktivity bez finančního příspěvku, proto by bylo nutné zajistit jejich zdroj.

Jako udržitelnou se jeví pokračující spolupráce škol v rámci Regionálního sdružení základních škol CIRSIUM s více než dvacetiletou tradicí.

Evaluační šetření poskytla také zásobník aktivit, o které je v území velký zájem (objevovaly se opakovaně u různých cílových skupin, jak pedagogických pracovníků, tak rodičů a veřejnosti). Proto je doporučováno s touto databází pracovat i v následném období, konzultovat s jednotlivými aktéry. Jedná se například o:

- podporu logopedické prevence (sdílený logoped do mateřských a základních škol),
- výjezdní zasedání pro pedagogy, vedoucí pracovníky škol,
- koučink pro pedagogy, programy DVPP, vzdělávání pedagogů v regionální tématice,
- programy pro žáky zaměřené na ekologii, na finanční gramotnost,
- aktivity zaměřené na spolupráci MŠ, ZŠ, SŠ – propojení vzájemných kompetencí,
- výjezdní výukové programy pro žáky, besedy se spisovateli,
- preventivní programy pro žáky i jejich rodiče.

Finanční, lidské a organizační zdroje se proto ukazují jako základní pro fungování místního akčního plánování v území.

3. 2. Je plán udržitelnosti MAP realistický?

Při posuzování udržitelnosti místního akčního plánování je nutný pohled z několika stran. Jedná se o finanční podmínky, oblast lidských zdrojů, organizační podmínky partnerství v území. Nemalou roli hraje také podpora veřejnosti a dalších zainteresovaných skupin. Průběh ve sledovaném období ukázal, že je nutné počítat s nečekanými událostmi a vlivy. Proto, aby byl plán realistický, musí být také schopný reagovat na tyto vnější vlivy.

Shrnutí rizik popisuje projekt MAP III. Jedná se o následující:

- riziko administrativních kapacit škol (zatížení škol povede k nechuti zapojit se do projektu, podílet se na zpracování výstupů projektu),
- riziko finanční kapacity žadatele, spolupracujících subjektů,
- riziko nízké motivace aktérů v území (projekt je zaměřen primárně na motivaci škol – hrozí její ztráta po delší období, nízké zapojení jiných aktérů),
- riziko vytíženosti vzdělávacích lídrů zapojených do aktivit MAP (učitelé lídři jsou často vytížení vlastní prací, nadto zapojením do dalších projektů),
- riziko získávání a zapojení cílových skupin (klíčové skupiny se do projektu nezapojí, nebo jen okrajově, a akční plán tak nebude reflektovat skutečné potřeby území),
- riziko neplnění harmonogramu aktivit (aktivity nebudou probíhat podle navrženého harmonogramu z různých důvodů),
- změny v dokumentech výzvy ze strany řídícího orgánu (změny ve výzvě, které by nebyly reflektovány realizačním týmem by mohly mít za následek nenaplnění výstupů projektu).

Administrativní tým projektu v průběhu projektu minimalizoval tato rizika. Přesto některá z nich mohou rezonovat i v následujícím období. Proto je nutné se jim věnovat. Jedná se především o úkol realizátora projektu, jeho realizačního týmu, pracovních skupin, řídícího výboru MAP i dalších aktérů v území.

Otázka udržitelnosti byla řešena jak se členy realizačního týmu, tak se odpověď na ni objevovala v rozhovorech s aktéry, v evaluačních šetřeních. Respondenti dotazníkových šetření většinou na otázku neodpovídali, případně se jednalo o odpověď „nevím“.

Někteří respondenti evaluačního šetření, většinou vedoucí pracovníci škol, uvádějí konkrétní rizika, připomínky plánovaného procesu; například nedostatečnou informovanost škol, území o aktivitách, finanční riziko (v případě, že nebude možné financování z projektu, bude to velká škoda pro rozvoj regionu, i v návaznosti na CIRSIUM).

Reakce členů realizačního týmu projektu se zakládala na shodě, která je shrnutá ve vyjádření finančního manažera:
„Myslím, že akční plány pro MAP IV realistické jsou. Pokud nebudou následné projekty, pak nebude naše podpora škol (mimo jiné finanční) a komunikace mezi školami se postupně může utlumit.
Přesto věřím, že zavedené aktivity CIRSIA neskončí, a komunikace mezi řediteli tak bude pokračovat.
Zda je situace v budoucnu udržitelná nemohu posoudit. Spíše se obávám, že záměr řídicích orgánů zřídit nové „organizace v regionech“, které budou nahrazovat projekty MAP, nebude realizovatelný (mimo jiné z finančních důvodů).“

4. Doporučení

V kapitole shrnujeme doporučení získaná z celkového hodnocení procesu místního akčního plánování v SO ORP Blansko. Vychází z evaluačních zjištění a z vyhodnocení analýzy území. Cílem je navrhnout konkrétní doporučení, která povedou ke zkvalitnění procesu:

1. Propagovat místní akční plánování v území a jeho aktivity
2. Podpořit zapojení základních a mateřských škol do plánovaných aktivit v území v rámci AP 2024, 2025
3. Snažit se zapojit další osoby (lídry) do aktivní spolupráce v místním akčním plánování
4. Nadále se věnovat rozvoji spolupráce s dalšími aktéry ve vzdělávání (knihovny, neziskové organizace věnující se dětem, DDM)
5. Navázat na již nastavenou kvalitní podporu rovných příležitostí ve vzdělávání
6. V oblasti komunikace s jednotlivými cílovými skupinami a pro informování veřejnosti více využívat web projektu, případně další informační kanály
7. I nadále zjišťovat potřeby v území, věnovat pozornost výstupům ze SWOT analýz, sestavit databázi návrhů aktivit pro následná období z evaluačních šetření jednotlivých cílových skupin a s těmito zjištěními pracovat
8. Sledovat situaci s případnými změnami RVP a dle zájmu aktérů zařazovat aktivity zaměřené na nové metody a formy práce s dětmi pro rozvoj kompetencí pro 21. století
9. Věnovat podporu místně zakotvenému učení, environmentální výchově
10. Přenášet do území důležité informace – různým cílovým skupinám na různá témata (projekty, financování, aj.)
11. Podpořit udržitelnost procesu místního akčního plánování (vypořádání se s riziky, podpořit stálost realizačního týmu, zapojení relevantních aktérů s co nejširší podporou)
12. Sledovat a vyhodnocovat výstupy, dosažené cíle, hledat další možnosti pro rozvoj místního akčního plánování

5. Přílohy

Příloha č. 1

Aktivity akčního plánu MAP IV ORP Blansko pro období 2024

	Název	Cíl aktivity
1	**Podpora čtenářské gramotnosti**	Zvýšení čtenářské gramotnosti, rozvoj slovní zásoby, vyšší kreativita dětí, zvýšení informovanosti o aktuálních knižních titulech
2	**Podpora rovných příležitostí ve vzdělávání**	Podpora nadaných, cizojazyčných dětí a se speciálními vzdělávacími potřebami
3	**Ekologické vzdělávání**	Podpora enviromentální výchovy
4	**Příměstský tábor**	Podpora sociálně znevýhodněných pečujících osob
5	**MTUNI**	Podpora mediální a polytechnické gramotnosti. Podpora podnikavosti u dětí.
6	**Technické školky**	Rozvoj manuální zručnosti a technické dovednosti u žáků MŠ
7	**Nová informatika na školách**	Zvýšení digitálních kompetencí žáků ZŠ
8	**Podpora finanční gramotnosti**	Zvýšení finanční gramotnosti žáků a rozvoj pedagogů
9	**Preventivní programy**	Prevence sociálně patologických jevů v území
10	**Wellbeing**	Rozvoj profesních a osobnostních kompetencí pedagogů
11	**Vzdělávání a setkávání pedagogických pracovníků**	Podpora odborných kapacit škol, rozšíření manažerské dovednosti, sdílení zkušeností a dobré praxe
12	**Společné akce škol**	Podpora spolupráce škol
13	**Regionální učebnice**	Podpora místně zakotveného učení
14	**Spolupráce s dalšími aktéry v oblasti vzdělávání**	Síťování aktérů, zapojení zřizovatelů a podpora zájmového a neformálního vzdělávání

6. Seznam zkratek

AP – akční plán

CIRSIUM – regionální sdružení základních škol okresu Blansko

ČG – čtenářská gramotnost

DDM – dům dětí a mládeže

DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků

EVVO – environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

KAP – krajský akční plán

MAP – místní akční plán, zde uvažován projekt realizovaný v SO ORP Blansko v období únor 2016 až červenec 2017

MAP II – projekt místní akční plán II – období 2018–2021

MAP III – projekt místní akční plán III – období 2022–2023

MAP IV – projekt místního akčního plánování – případně zahájen 1. 12. 2023

MAS – místní akční skupina

MG – matematická gramotnost

MŠ – mateřská škola

MŠMT – ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí

PP – pedagogický pracovník

PPP – pedagogicko-psychologická poradna

RVP – rámcově vzdělávací program

ŘO – řídící orgán

ŘV – řídící výbor

SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností

SPC – speciálně pedagogické centrum

SŠ – střední škola

SVP – speciální vzdělávací problémy

ZŠ – základní škola